

Inspectie Overheidsinformatie en
Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Inspectie Provinciaal Depot Bodemvondsten Noord-Brabant

Rapport Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed

In stand houden depot

*Zorg voor een goede
aanlevering*

*Zorg voor een verantwoorde
opslag*

*Houd vondsten, monsters
en documentatie voor
iedereen toegankelijk*

2025

Missie Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed

Een overheid die verantwoording kan afleggen. Erfgoed beschikbaar voor iedereen. Nu en in de toekomst. Dat is onze missie.

Wij zien toe op de toegankelijkheid van overheidsinformatie en op de zorgvuldige omgang met erfgoed. Wij kijken hoe de regels in de praktijk werken.

Inhoud

Samenvatting	5
Inleiding	6
Aanleiding inspectie	6
Aanpak inspectie	6
Schets archeologisch depot	7
Leeswijzer	7
1 In stand houden van een depot	8
1.1 Bevindingen	8
1.2 Conclusies	9
1.3 Aanbevelingen	9
2 Goede aanlevering	10
2.1 Bevindingen	10
2.2 Conclusies	11
2.3 Aanbevelingen	11
3 Verantwoorde opslag	12
3.1 Bevindingen	12
3.2 Conclusies	13
3.3 Aanbevelingen	14
4 Toegankelijkheid	15
4.1 Bevindingen	15
4.2 Conclusies	16
4.3 Aanbevelingen	16
Bronnen	17
Verklarende woordenlijst	18

Foto: De oude boekbinderij van de Abdij van Berne waarin de dependance van het archeologisch depot gevestigd is.

Samenvatting

De provincie Noord-Brabant houdt een depot in stand waarin archeologische vondsten, monsters en de daarbij behorende opgravingsdocumentatie, aangetroffen bij opgravingen binnen de provincie, worden bewaard op een wijze die uit een oogpunt van behoud en toegankelijkheid verantwoord is. Dit concludeert de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (hierna: Inspectie) na inspectie van het Provinciaal Depot Bodemvondsten Noord-Brabant (PDBNB) in 's-Hertogenbosch en Heeswijk-Dinther op 9 oktober 2025.

Het PDBNB is goed toegerust op het uitvoeren van de wettelijke taak. Er is veel oog voor het behoud van de in het depot bewaard vondsten en de toegankelijkheid van zowel de opgeslagen vondsten als de bijbehorende documentatie. Naar aanleiding van de vorige inspectie heeft de provincie Noord-Brabant een aantal verbeteringen in de bewaring doorgevoerd. Ook is met het in gebruik nemen van de dependance in Heeswijk-Dinther tijdig gereageerd op een mogelijk tekort aan opslagcapaciteit. Wel heeft de Inspectie tijdens de inspectie van het PDBNB een aantal bevindingen gedaan. Het gaat onder meer om het volgende:

- Er zijn achterstanden in registratie waardoor een aantal oude archeologische onderzoeken niet of niet voldoende is ontsloten.
- Ondanks dat de bewaring van vondsten, monsters en documentatie zodanig is dat de conditie stabiel blijft en de toegankelijkheid is gewaarborgd, zijn er qua proces, controle en vastlegging een aantal verbeteringen te maken.

De Inspectie doet de volgende aanbevelingen:

- Zorg voor een plan voor het wegwerken van de registratieachterstand met een concrete doelstelling, bijpassende termijnen en periodieke evaluatiemomenten, zodat inzichtelijk is wanneer de achterstanden zijn weggewerkt en daarop gestuurd kan worden.
- Zorg voor een procedure voor het controleren van de klimaatcondities en leg afwijkingen en genomen maatregelen vast.
- Zorg voor een procedure en voldoende capaciteit om kwetsbare materialen regelmatig te controleren op achteruitgang in kwaliteit en voldoende middelen en capaciteit om te kunnen handelen bij een achteruitgang in kwaliteit.
- Breng de risico's voor de collectie rondom conservering en veiligheid in beeld en gebruik deze risicoanalyse bij het op te stellen calamiteitenplan.
- Zorg voor een actueel overzicht van de in bruikleen gegeven objecten en voor een procedure voor het tussentijds controleren van de conditie van de bruiklenen.

Inleiding

Aanleiding inspectie

Alle vondsten die afkomstig zijn van een archeologisch onderzoek worden bewaard in een depot, samen met de bijbehorende documentatie. Hierdoor blijft het archeologisch erfgoed een bron voor onderzoek door wetenschappers, amateurarcheologen en andere geïnteresseerden. Het is daarom niet alleen belangrijk dat deze vondsten, monsters en documentatie langdurig behouden blijven, maar ook dat ze toegankelijk zijn en blijven.

De verantwoordelijkheid voor het in stand houden van archeologische depots is primair bij de provincies belegd.¹ Gemeenten kunnen aan de provincie toestemming vragen om vondsten die binnen hun grenzen zijn gedaan te bewaren in een eigen depot.² Conform de Erfgoedwet moeten de vondsten, en de daarbij behorende opgravingsdocumentatie en rapporten³, in deze depots worden bewaard op een wijze die uit een oogpunt van behoud en toegankelijkheid verantwoord is.

De Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (hierna: de Inspectie) heeft de wettelijke toezichttaak ten aanzien van het in stand houden door deponhouders van deze archeologische depots waarin vondsten, monsters en documentatie worden opgeslagen op een wijze die vanuit het oogpunt van behoud en toegankelijkheid verantwoord is.

Het toezicht op de archeologische depots bestaat uit een tweejaarlijkse monitor en een periodieke inspectie van de depotlocatie. De laatste fysieke inspecties waren in de periode 2016-2018. Het duurzaam beheer van vondsten, de (digitale) toegankelijkheid van documentatie en de juiste bewaarcondities van bepaalde materiaal categorieën zijn als risico gesignaleerd.⁴ Daarom gaat de Inspectie in 2025 en 2026 alle archeologische depots, zowel de provinciale depots als de gemeentelijke depots, inspecteren om na te gaan in hoeverre zij voldoen aan de wet- en regelgeving.⁵

Aan de hand van de verrichte inspecties wordt in het derde kwartaal van 2026 een themarapport opgesteld waarin een algemeen beeld geschetst wordt over het behoud en de toegankelijkheid van vondsten, monsters en documentatie door de archeologische depots.

Aanpak inspectie

De Inspectie heeft de open norm uit de Erfgoedwet uitgewerkt in een toetsingskader met criteria waaraan ten minste moet zijn voldaan en indicatoren om dit aan te

¹ Artikel 5.8 lid 1 Erfgoedwet

² Artikel 5.8 lid 2 Erfgoedwet

³ Artikel 5.9 lid 1 Erfgoedwet

⁴ Op basis van de gesignaleerde risico's uit de risicoanalyse en relevante belangen en ontwikkelingen is de Inspectie voor het Werkprogramma 2025-2026 tot een prioritering gekomen.

⁵ Bij de uitwerking van het projectplan is besloten ook de gemeentelijke depots te inspecteren, omdat zij in gelijke mate zorg dragen voor het behoud en de toegankelijkheid van vondsten en documentatie. De gemeentelijke depots zijn in de inspectieronde 2016-2018 voor het laatst geïnspecteerd.

tonen.⁶ Bij het uitwerken van de criteria en indicatoren heeft de Inspectie aansluiting gezocht bij de in het archeologische veld bekende en gedragen Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), specifiek in KNA protocol 4010 Depotbeheer.⁷ Deze norm is door het archeologische veld opgesteld en door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap aangewezen.⁸ Per 1 april 2024 is versie 4.2 de vigerende versie.

Voor de beoordeling van het in stand houden van een archeologisch depot heeft de Inspectie op basis van de volgende bronnen en activiteiten informatie verzameld en geanalyseerd:

- Aanbevelingen en opvolging van de vorige inspectie;
- Beantwoording van de vragenlijst van de monitor Archeologische depots 2023-2024 van de Inspectie;
- Inzage in documenten over het in stand houden van het archeologisch depot, zoals beleidsdocumenten, mandaatbesluiten, jaarverslagen en richtlijnen;
- Gesprek op 9 oktober 2025 met de programmamanager Cultuur, Erfgoed, Sport & Vrije tijd, de provinciaal archeoloog en de senior depotbeheerder.
- Een bezoek aan het archeologisch depot in 's-Hertogenbosch en de dependance in Heeswijk-Dinther.

De inspectie werd uitgevoerd door twee inspecteurs.

Schets archeologisch depot

Het Provinciaal Depot Bodemvondsten Noord-Brabant (PDBNB) heeft als hoofdlocatie de Waterstraat in 's-Hertogenbosch en is ondergebracht in de herbestemde archieftorens van de voormalige provinciale griffie in het Museumkwartier. Tevens heeft het PDBNB een dependance op het abdijcomplex van Berne in Heeswijk-Dinther. De bewaarruimten zijn hier ondergebracht in de herbestemde boekbinderij en drukkerij van de abdij.

In het PDBNB zijn vondsten van ongeveer 2000 locaties in heel Brabant aanwezig, afkomstig uit opgravingen, waarnemingen en veldverkenningen. Het aantal archeologische projecten in beheer is circa 5000; het gaat daarbij om circa 135.000 archeologische objecten.

De gemeenten Breda, Bergen op Zoom, Eindhoven-Helmond en 's-Hertogenbosch beschikken over een eigen archeologisch depot.

Leeswijzer

Dit inspectierapport volgt het toetsingskader door de norm over vier afzonderlijke hoofdstukken te verdelen: (1) het in stand houden van een archeologisch depot, (2) de zorg voor een goede aanlevering, (3) de zorg voor een verantwoorde opslag en (4) het voor een ieder toegankelijk houden van vondsten, monsters en documentatie. Ieder hoofdstuk begint met de norm, gevolgd door de bevindingen, conclusies en aanbevelingen.

In het deponeringsproces komen een aantal begrippen voor die in een verklarende woordenlijst aan het eind van dit rapport worden uitgelegd.

⁶ Toetsingskader archeologische depots

⁷ KNA protocol 4010 Depotbeheer

⁸ Artikel 2.b, sub 6, Regeling Erfgoedwet archeologie

1 In stand houden van een depot

Voor het in stand houden van een archeologisch depot moet aan een aantal basisvoorwaarden worden voldaan zodat archeologische vondsten, monsters en documentatie worden opgeslagen op een wijze die uit oogpunt van behoud en toegankelijkheid verantwoord is. Een goed functionerend depot vraagt om ruimte, deskundigheid en voldoende personeel en middelen.

1.1 Bevindingen

Beleid

In het *Beleidskader Levendig Brabant 2030, integraal beleidskader cultuur, erfgoed, sport en vrije tijd* is door de provincie Noord-Brabant vastgelegd de provinciale collecties, waaronder die van het PDBNB, te beschermen, te digitaliseren en te ontsluiten. De provincie stelt in de *Uitvoeringsagenda Levendig Brabant 2024-2027* dat het PDBNB op adequate wijze haar wettelijke taak op depotgebied uitvoert. Daarnaast is in de *Uitvoeringsagenda* de ambitie benoemd dat archeologische bedrijven die conform wet- en regelgeving aanleveren, tevreden zijn over de samenwerking met het depot.

Locatie

Het PDBNB heeft als hoofdlocatie de Waterstraat in 's-Hertogenbosch. Deze locatie is eigendom van de provincie en is onderdeel van het Museumkwartier waar ook het Noordbrabants Museum en het Design Museum deel van uitmaken. De dependance van het PDBNB, op het abdijcomplex van Berne in Heeswijk-Dinther, wordt gehuurd van de Abdi van Berne.

Organisatie

Met een senior depotbeheerder (1 fte), een junior depotmedewerker (0,5 fte) en twee assistent depotbeheerders (1 fte) is de bezetting van het PDBNB, volgens de senior depotbeheerder voldoende voor het uitvoeren van de wettelijke taken. Voor specifieke taken kan men terugvallen op andere medewerkers archeologie van de provincie, zoals de provinciaal archeoloog of de archeoloog van het Meldpunt Archeologische Bodemvondsten.

De medewerkers van het depot houden hun professionele kennis op peil en blijven zich ontwikkelen. Op het gebied van bruiklenen en conservering is er, volgens de provinciaal archeoloog, uitwisseling met de conservatoren van het Noordbrabants Museum, waarvan de kantoren in hetzelfde gebouw gehuisvest zijn.

Financiën

Het budget voor het PDBNB valt binnen de totale begroting van het *Programma Cultuur, Erfgoed, Sport en Vrije tijd* en is volgens de clustermanager en provinciaal

| | | | | | |

archeoloog voldoende voor het uitvoeren van de wettelijke taken op het gebied van depotbeheer. De kosten voor het onderhoud van de huisvesting, servicekosten, beveiliging etcetera worden gedeeld met het Noordbrabants Museum Design Museum.

1.2 Conclusies

De provincie Noord-Brabant beschikt over beleid voor het in stand houden van een archeologisch depot. Er is voldoende deskundig personeel voor het uitvoeren van de wettelijke taken. In de financiering wordt voorzien.

1.3 Aanbevelingen

Op grond van de conclusies ziet de Inspectie geen tekortkomingen en doet geen aanbevelingen op dit onderdeel.

2 Goede aanlevering

Een goede aanlevering aan en plaatsing in het archeologisch depot waarborgt duurzaam behoud en toekomstige toegankelijkheid van vondsten, monsters en documentatie.

2.1 Bevindingen

Eisen aan aanlevering

De eisen uit KNA protocol 4010 voor het aanleveren van vondsten, monsters en documentatie zijn leidend bij het PDBNB. De provincie Noord-Brabant stelt geen aanvullende aanleververeisen aan deponering.

Aanleverprocedure

In het toegestuurd document *Proceshandboek, Beheren roerende monumenten* staat de procedure van aanlevering beschreven. KNA protocol 4004 en OS 17 zijn hierin volgens de provinciaal archeoloog belangrijk omdat daarin staat wat er minimaal nodig is bij deponering. Hierover vindt, zo meldt de provinciaal archeoloog, nog wel eens discussie over de eisen uit de KNA plaats tussen het PDBNB en sommige certificaathouders.

Digitale projectdocumentatie

De digitale projectdocumentatie wordt via ArcheoDepot aangeleverd bij het e-depot Data Archiving and Networked Services (DANS). Dit e-depot is door de provincie Noord-Brabant als enige e-depot hiervoor aangewezen.

Conservering

De conservering van vondsten wordt gecontroleerd via de conserveringsrapporten.

Niet-accepteren aanlevering

Volgens de depotbeheerder gaat het in 20% van de gevallen bij de eerste aanlevering goed. Als oorzaak gaf hij aan dat dit zowel bij de aanlevering van de documentatie als bij de aanlevering van vondsten kan gebeuren. Soms duurt het bijna een jaar voor een certificaathouder een deponering heeft afgerond.

Volgens de provinciaal archeoloog vindt er nog wel eens discussie plaats tussen het PDBNB en certificaathouders over de aanleververeisen uit de KNA. Als voorbeeld noemt hij de afmelding in Archis na afronding van het veldwerk; het komt vaak voor dat certificaathouders een onderzoek niet of niet op tijd afmelden.

Deselectie

De provinciaal archeoloog gaf aan dat er voor de aanlevering van vondsten en documentatie contact is met certificaathouders over deselectie. De beslissing over deselectie ligt bij de provinciaal archeoloog en niet bij de depotbeheerder.

Volgens de provinciaal archeoloog halen certificaathouders tegenwoordig heel veel digitale data uit een opgraving, bijvoorbeeld door veel foto's te maken. Deze data worden vervolgens in sommige gevallen ongestructureerd en ongeselecteerd aangeleverd. Als mogelijke reden dacht de provinciaal archeoloog aan tijdwinst of kosten overweging.

Achterstanden in registratie

Er is een achterstand in registratie van zo'n 300 verpakkingseenheden. Hierbij werd door de provinciaal archeoloog en de depotbeheerder een onderscheid gemaakt in oude onderzoeken en een werkvoorraad door pieken en dalen in de aantallen van recente aanleveringen. Bij navraag hoe lang recente aanleveringen in de werkvoorraad blijven zitten, werd een termijn van maximaal drie maanden genoemd.

Op de vraag of de achterstanden in registratie van de oude onderzoeken projectmatig werden weggewerkt, gaf de provinciaal archeoloog het antwoord dat er alleen een 'hoog over' projectplan is.

2.2 Conclusies

De provincie Noord-Brabant maakt zowel voor de aanlevering aan het archeologisch depot als voor de plaatsing in het depot gebruik van ArcheoDepot. Hiermee is bij deponering een goede aanlevering en plaatsing van vondsten, monsters en documentatie geborgd.

Door achterstanden in registratie is een aantal archeologische onderzoeken niet of niet voldoende ontsloten. De vondsten en monsters van deze onderzoeken zijn mogelijk niet uitgewerkt en/of niet goed geconserveerd.

2.3 Aanbevelingen

Op grond van de conclusies doet de Inspectie de volgende aanbeveling:

- Zorg voor een plan voor het wegwerken van de registratieachterstand, met een concrete doelstelling, bijpassende termijnen en periodieke evaluatiemomenten, zodat inzichtelijk is wanneer de achterstanden zijn weggewerkt en daarop gestuurd kan worden.

3 Verantwoorde opslag

Een verantwoorde opslag zorgt ervoor dat de conditie van vondsten, monsters en documentatie zo stabiel mogelijk blijft en eventuele calamiteiten voorkomen dan wel geminimaliseerd kunnen worden.

3.1 Bevindingen

Opslagcapaciteit

In de meest recente *monitor Archeologische depots* is aangegeven dat de verschillende depotruimten de komende twee jaar niet vol raken. Met het in gebruik nemen van de dependance in Heeswijk-Dinther verwacht de depotbeheerder dat het nog minstens acht jaar duurt voordat het depot vol zit. Tijdens de inspectie is vastgesteld dat er inderdaad voldoende opslagcapaciteit is.

Opslagruimten

Het depot aan de Waterstraat bestaat naast een kantoorruimte, uit een oost- en een westtoren met elk vijf verdiepingen. In totaal zijn er tien verschillende geklimatiseerde ruimten. Binnen één klimaatruimte zijn twee klimaatkamers ingericht. Binnen een andere klimaatruimte zijn drie klimaatkamers geplaatst, waarvan één voor metaalvondsten, een klimaatkast en twee losse vriezers voor DNA-monsters. De dependance in Heeswijk-Dinther heeft drie algemene bewaarruimten met minimale condities en een bufferruimte.

In de ruimte bedoeld voor het archief lukt het de depotbeheerder (nog) niet om de klimaatcondities volledig stabiel te krijgen qua klimaat. Deze ruimte is daarom momenteel niet in gebruik.

Op de hoofdlocatie kunnen de klimaatcondities worden afgelezen op de schermen bij elke klimaatkamer. De monitoringsgegevens worden ook digitaal naar de depotbeheerder verzonden. Er is geen monitoringssysteem dat digitaal of centraal een alarm afgeeft bij een afwijking. Volgens de provinciaal archeoloog is dat niet wenselijk omdat er dan teveel (valse) meldingen zouden komen. De depotbeheerder vertrouwt erop dat alarmmeldingen van de verschillende klimaatkamers af te lezen zijn op de schermen in de depotruimten. Hij komt zelf meerdere keren per week in de depotruimten. Daarnaast kunnen alarmmeldingen ook hoorbaar zijn voor de surveillance van het naastgelegen Noordbrabants Museum. Indien nodig, bijvoorbeeld omdat er geen depotmedewerkers aanwezig zijn, neemt de surveillance contact op met de depotbeheerder. Die besluit of het onderhoudsbedrijf van het klimaatsysteem wordt ingeschakeld. Tenslotte bestudeert de depotbeheerder de monitoringsgegevens van de klimaatruimten regelmatig op mogelijke afwijkingen. De afwijkingen en eventueel ondernomen acties worden niet systematisch vastgelegd.

Calamiteitenplan

Het PDBNB beschikt niet over een calamiteitenplan voor de collectie. Voor het Museumkwartier als geheel is een *Bedrijfsnoodplan & Bedrijfshulpverleningsplan*

(versie 4.6, mei 2025) opgesteld en voor de dependance van het PDBNB is een overzicht gemaakt van hoe de beveiliging is geregeld.

Uit het gesprek met de provinciaal archeoloog en de depotbeheerder kwam naar voren dat verschillende risico's voor de collectie in beeld zijn gebracht en dat er maatregelen zijn genomen om deze risico's te voorkomen. Als voorbeeld noemde de provinciaal archeoloog dat de kelderruimte van het gebouw aan de Waterstraat niet in gebruik is als depotruimte in verband met de nabijheid, en het mogelijke overstromingsgevaar, van de Binnen Dieze. Dergelijke maatregelen om risico's te voorkomen zijn echter niet vastgelegd.

Controle op achteruitgang vondsten

Voor de controle op achteruitgang van vondsten is een procedure beschreven in het *Proceshandboek, Beheren standplaatsen*. In processtap 6 is het monitoren van kwetsbare objecten beschreven. Volgens dit proces is in ArcheoDepot de kwetsbaarheid en de termijn waarop gemonitord moet worden opgenomen. De depotbeheerder krijgt dan wekelijks signalen vanuit ArcheoDepot wanneer welk object gemonitord moet worden.

De depotbeheerder gaf aan dat een paar keer per week een fysieke controle van kwetsbare vondsten plaatsvindt en dat twee keer per jaar bepaald wordt welke kwetsbare vondsten worden bekeken om te bepalen welke vondsten voor her conservering dan wel voor restauratie in aanmerking komen. Uit de gegeven toelichting bleek dat de geautomatiseerde controle van kwetsbare vondsten nog niet door ArcheoDepot nog niet is gerealiseerd. Er is geen controleplan op schrift gesteld en uitgevoerde controles worden niet vastgelegd in een logboek. Alleen van vondsten die hergeconserveerd worden, wordt een conserveringsrapport opgesteld dat aan de projectdocumentatie wordt toegevoegd.

Opslag digitale informatie

Alle projecten worden via de Pakbon aangeleverd, waardoor alle digitale informatie via ArcheoDepot in DANS wordt opgeslagen. Alleen van oude projecten, die zonder pakbon zijn aangeleverd, wordt alle digitale data nog door het PDBNB bewaard.

In het PDBNB zijn geen fysieke datadragers meer aanwezig omdat deze meteen worden uitgelezen waardoor de informatie in DANS staat.

Van de digitale informatie die op de provinciale server wordt opgeslagen wordt 'real time' een back-up gemaakt.

3.2 Conclusies

De opslag van vondsten, monsters en documentatie in het PDBNB is zodanig dat de conditie stabiel blijft.

De klimaatconditie in de verschillende depotruimten wordt regelmatig gecontroleerd, maar een vaste procedure ontbreekt. Er wordt niet bijgehouden wat eventuele afwijkingen zijn en hoe vervolgens is gehandeld.

De veiligheidsrisico's voor de collectie zijn deels in beeld bij de provinciaal archeoloog maar zijn nergens schriftelijk vastgelegd. Hierdoor ziet de Inspectie een

| | | | | | |

risico dat er onvoldoende beeld is van alle risico's voor de collectie. Dit kan leiden tot onduidelijkheid over de handelingen die ondernomen moeten worden in het geval van een calamiteit.

De opgeslagen vondsten en monsters worden steekproefsgewijs gecontroleerd op achteruitgang in conditie. Er is geen controleplan voor het periodiek controleren van kwetsbare materialen. Stelselmatige controle van kwetsbare materialen is nodig om vast te kunnen stellen of de fysieke conditie van deze objecten stabiel blijft.

3.3 Aanbevelingen

Op grond van de conclusies doet de Inspectie de volgende aanbevelingen:

- Zorg voor een procedure voor het controleren van de klimaatcondities en leg afwijkingen en genomen maatregelen vast.
- Zorg voor een procedure en voldoende capaciteit om kwetsbare materialen regelmatig te controleren op achteruitgang in kwaliteit en voldoende middelen en capaciteit om te kunnen handelen bij een achteruitgang in kwaliteit.
- Breng de risico's voor de collectie rondom conservering en veiligheid in beeld en gebruik deze risicoanalyse bij het op te stellen calamiteitenplan.

4 Toegankelijkheid

Vondsten, monsters en documentatie zijn duurzaam toegankelijk voor wetenschappelijk onderzoek, nu en in de toekomst, en voor andere geïnteresseerden (amateurarcheologen, publiek, bruikleen).

4.1 Bevindingen

Standplaatsregistratie

Het PDBNB maakt voor de standplaatsregistratie gebruik van de standplaatsenmodule SPP en van ArcheoDepot.

Van de vijf projecten, willekeurig door de Inspectie geselecteerd uit ArcheoDepot voor een controle op standplaatsregistratie, waren de vondsten vindbaar in de verschillende depotruimten. De verpakkingseenheden waren voorzien van de juiste informatie.

Digitale toegankelijkheid

In ArcheoDepot kan men zien welke projecten en vondsten er in het PDBNB zijn gedeponereerd. De provinciaal archeoloog gaf hierbij wel aan dat er door derden geen relatie is te leggen tussen vondsten en documentatie. De documentatie kan via DANS worden ingezien.

De provinciaal archeoloog gaf aan dat er geen fysieke datadragers meer aanwezig zijn in het depot, omdat die altijd direct worden uitgelezen en opgeslagen op de provinciale server.

Op de website Brabants Erfgoed kan een beperkt aantal collectie-items uit het PDBNB en bijbehorende informatie geraadpleegd worden.

Bruiklenen

De provincie Noord-Brabant stimuleert de beleving van het erfgoed door het erfgoed ruimschoots beschikbaar te stellen voor exposities. Daarvoor gelden bruikleenvoorwaarden. In de bruikleenvoorwaarden staan geen termijnen met betrekking tot de duur van een bruikleen. Volgens de depotbeheerder is dit maximaal 5 jaar.

In het *Proceshandboek Bruiklenen* (versie 14 mei 2020) zijn de stappen beschreven die bij het in bruikleen geven van een object worden doorlopen. Hieruit blijkt dat de staat van het object wordt gecontroleerd voordat het in bruikleen wordt gegeven en nadat het terug is gekomen.

De depotbeheerder gaf aan geen goed zicht te hebben op alle bruiklenen maar hij is bezig hiervan een overzicht op te stellen.

Overige publieksactiviteiten

Het PDBNB heeft geen publieksfunctie. Het depot kan op afspraak bezocht worden. Op de hoofdlocatie in 's-Hertogenbosch staan twee kleine vitrines in de hal en in het depot bevindt zich een vergelijkingscollectie.

Tijdens de Open Monumentendag 2025 ontving het PDBNB op de hoofdlocatie 450 bezoekers. De dependance in Heeswijk-Dinther kent een avondopenstelling tijdens Allezielen.

4.2 Conclusies

De provincie Noord-Brabant houdt vondsten, monsters en documentatie duurzaam toegankelijk voor wetenschappelijk onderzoek. Vanwege de gebruiksonvriendelijkheid van ArcheoDepot en DANS zijn vondsten, monsters en documentatie minder toegankelijk voor andere geïnteresseerden.

Het PDBNB heeft geen publieksfunctie. Om de collectie van het PDBNB toegankelijker te maken zijn een beperkt aantal objecten te bekijken in een online database. Deze objecten worden beschikbaar gesteld voor bruikleen. De Inspectie constateert dat er geen goed overzicht is van de (vooral oude) bruiklenen en dat een tussentijdse controle op achteruitgang van de in bruikleen gegeven objecten ontbreekt.

4.3 Aanbevelingen

Op grond van de conclusies doet de Inspectie de volgende aanbeveling:

- Zorg voor een actueel overzicht van de in bruikleen gegeven objecten en voor een procedure voor het tussentijds controleren van de conditie van de bruiklenen.

Bronnen

Gesprekspartners

Functie
Programmamanager Cultuur, Erfgoed, Sport en Vrijetijd
Provinciaal archeoloog
Depotbeheerder

Geraadpleegde documenten

Document
Levendig Brabant 2030, integraal beleidskader cultuur, sport, erfgoed en vrijetijd
Cultuur, erfgoed, sport en vrijetijd, uitvoeringsagenda Levendig Brabant 2024-2027
Proceshandboek, beheren roerende monumenten (mei 2020)
Proceshandboek, beheren standplaatsen (mei 2020)
Proceshandboek, bruiklenen (mei 2020)
Proceshandboek, melden archeologische bodemvondsten particulieren (mei 2020)
Kadastrale gegevens eigendom Waterstraat 16 (juli 2025)
Huurovereenkomst Kantoorruimte Abdij van Berne (ongedateerd)
Jaarverslag Archeologische Monumentenzorg Provinciaal Depot voor Bodemvondsten (PDB) 2024
Begroting Programma 10 Cultuur, Erfgoed, Sport en Vrijetijd (ongedateerd)
Personeelslijst PDBNB
Bedrijfsnoodplan & Bedrijfshulpverleningsplan, Museumkwartier 's-Hertogenbosch (mei 2025)
Notitie Beveiliging dependance PDBNB, Abdij van Berne, Abdijstraat 49, Heeswijk-Dinther (ongedateerd)
Overzicht oude projecten SIKB-notitie 2 (incl. bijlage 8: overzicht bedrijven)
Voorwaarden bruikleen PDBNB (ongedateerd)
Plattegronden hoofdlocatie PDBNB
Uitdraaien klimaatcondities verschillende depotruimten, hoofdlocatie en dependance
Monitor Archeologische Depots 2023-2024 (Noord-Brabant)
Inspectierapport Provinciaal Depot Noord-Brabant definitief 05-11-2015

Verklarende woordenlijst

ArcheoDepot – ArcheoDepot is een gemeenschappelijke data service voor archeologische depots in Nederland. Het fungeert als een centraal aanleveringsloket voor overheden en archeologische bedrijven (-> certificaathouders) om vondsten, monsters en documentatie van archeologische opgravingen digitaal te bewaren, te beheren en toegankelijk te maken. Dit gebeurt met een Pakbon.

Axiell – Axiell is een softwarepakket voor collectiebeheer in musea en wordt soms ook in (archeologische) depots gebruikt.

Certificaathouder – Uitvoerders van archeologische opgravingen die beschikken over een certificaat

DANS – Data Archiving and Networked Services is het gezamenlijk instituut van KNAW en NWO voor het opslaan en bewaren van digitale datasets voor toekomstig gebruik. Zij is hiervoor gecertificeerd als repository (e-depot). DANS onderhoudt hiertoe digitale standaardformaten op basis van internationale standaarden en afspraken over o.a. onderhoud en wijzigingen van bestandsformaten. Dit volgt de meest actuele software en stand der (digitale) techniek.

E-depot – Een, minimaal conform de Data Seal of Approval (DSA), gecertificeerd depot voor duurzame opslag van digitale gegevens.

KNA – De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie bestaat uit een aantal protocollen die ieder een deel van het archeologisch werkproces beschrijven. De KNA-protocollen bevatten de minimale inhoudelijke en ambachtelijke eisen die worden gesteld aan archeologische werkzaamheden.

Pakbon – Een gestandaardiseerde beschrijving (inhoudsopgave) van de projectdocumentatie en van de te deponeren vondsten en monsters van een archeologisch onderzoek. Bij digitale aanlevering bestaat de pakbon uit een xml-bestand conform SIKB protocol 0102.

Foto: Hal van de hoofdlocatie van het archeologisch depot met twee vitrines.

Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed |
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Postbus 16478 | 2500 BL Den Haag
info@inspectie-oe.nl | <https://www.inspectie-oe.nl>

November 2025